

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. MHALLEF
JACQUELINE PADOVANI GRIMA LL.D. LL.M. (IMLI)**

Seduta ta' nhar l-Erbgha 21 t'Ottubru 2015

Kawza Numru : 16

Rikors Numru : 712/2008/JPG

Middlesea Insurance Plc C-5553

VS

**Peter Azzopardi f'ismu propju u ghan-nom
tas-socjeta' Canadian Brothers Limited u
Carmelo Azzopardi**

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ta' John Bonnici ghas-socjeta rikorrenti tal-15 ta' Lulju 2008, li jaqra' hekk:

- 1. Illi s-socjeta intimata Canadian Brothers Limited kienet propjetarja tal-vettura bin-numru ta' Registrazzjoni KBA 565 liema vettura kienet assikurata mas-socjeta Rikorrenti bil-Polza numru 36005637009 li kienet " test drive cover " mis-7 ta' Mejju 2001 sal 31 ta' Dicembru 2001*
- 2. Illi fil 24 ta' Lulju 2001 ghal habta tal-10:30 pm l-intimat Carmelo Azzopardi waqt li kien qed isuq il-vettura numru KBA 565 kien involut*

f'incident tat-traffiku, ghall-liema incident huwa nstab unikament responsabbli minn dina l-Onorabbli Qorti fil-kawza fl-ismijiet "John u Mary Rose konjugi Mizzi u binthom Amanda Mizzi vs Carmelo Azzopardi" (Citazzjoni numru 915/2003 TM deciza 16 ta'Dicembru 2004) u gie ikkundannat li jhallas lill-atturi is-somma ta' LM. 18950 bhala sorte, l-ispejjes u l-imghax skond l-imsemmija sentenza.

3. *Illi l-fuq insemmija kawza giet appellata mill-konvenut Carmelo Azzopardi liema appell mar dezert fl-15 ta' Dicembru 2007.*
4. *Illi ai termini tal-Artikolu 10 tal-Kap 104 tal-Ligijiet ta' Malta s-socjeta rikorrenti u kienet tenuta li thallas lil John u Mary konjugi Mizzi u binthom Amanda Mizzi l-amont ta' €49732. 89 (gia LM. 21353.73) bhala sorte u imghaxiet u □€4598.12 (gia LM. 1974.28) bhala spejjes - b' kollox **€54331.01***
5. *Illi s-socjeta Rikorrenti fil-fatt fl-4 ta' Gunju 2008 hallset lill John u Mary Rose konjugi Mizzi u binthom Amanda Mizzi is-somma ta' €54331.01 ghas-saldu tas-sorte, spejjes u imghax legali.*
6. *Illi l-intimat Carmelo Azzopardi ma' kienx kopert bil-fuq insemmija polza ta' assikurazzjoni meta sehh l-incident billi din il-polza kienet tkopri biss sewwieqa taht " Trial Run Plates" (Test drive Cover) u wkoll kienet valida biss f'hinijiet limitati u partikolari u mhux fl-10:30 p.m u dana kif sejjer jigi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kaz.*
7. *Illi l-intimat Carmelo Azzopardi kien xtara din il-vettura minnghan is-socjeta Intimata Canadian Brothers Limited u kien qed isuq il-vettura bil-kunsens tal-intimat Peter Azzopardi.*
8. *Illi s-socjeta Rikorrenti ai termini tal-Artikolu 10 tal-Kap 104 tal-Ligijiet ta' Malta u ai termini tal-polza ta' assikurazzjoni ghandha dritt iddur kontra l-assikurat taghha sabiex tiehu lura l-amont minnha imhallas.*
9. *Illi l-intimati ghalkemm interpellat sabiex jaddivvjeni ghall-likwidazzjonui u hlas tad-danni baqa inadempienti kella issir din il-kawza.*

10. *Ghaldaqstant, l-esponenti jitlob bir-rispett ghaliex din il-Qorti ma' ghandiex (i) tiddikjara li Carmelo Azzopardi ma' kienx kopert bil-polza ta' assikurazzjoni hawn fuq insemija meta sehh l-incident tat-traffiku fl-24 ta' Lulju 2001 (ii) Tiddikjara li Peter Azzopardi ippermetta lill-insemmi Carmelo Azzopardi isuq il-vettura hawn fuq insemija meta dina ma' kienitx koperta b' polza ta' assikurazzjoni, u (iii) tikkundanna lill-intimati jew min minnhom jirrifondu lis-socjeta Rikorrenti is-somma ta' erba u hamsin elf, tlett mija u wiehed u tlettin Euro u euro cent (€54331 .01) liema amont l-istess socjeta assikuratrici hallset lill John u Mary Rose konjugi Mizzi u binthom Amanda Mizzi*
11. *Bl-ispejjes ta' dawn il-proceduri, inkluzi dawk ta' Ittra Legali datata 10 ta' Lulju 2008 u ta' Mandat ta' Sekwestru Nru. 1056/2008 kontra l-intimati jew min minnhom, li jibqa minn issa ingunti ghas-subizzjoni."*

Rat illi l-atti tar-rikors promour, d-digriet u l-avviz tas-smiegh gew debitament notifikati skond il-ligi ;

Rat id-digriet ta' din il-Qorti kif diversament preseduta tal-25 ta' Lulju 2008 fejn innominat l-Assistent Gudizzjarju Dr. Michael Camilleri;

Rat ir-risposta guramentata ta' Peter Azzopardi f'ismu proprju u ghan-nom tas-socjeta' Canadian Brothers Limited tas-6 t'Ottubru 2008 (a fol. 51 et seq.) li taqra hekk:

1. *Illi, preliminarjament, fl-ewwel lok u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet li ser isegwu, it-talbiet attrici huma preskritti a tenur tal-art. 2156(f) tal-Kodici Civili (Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta).*
2. *Illi, preliminarjament ukoll u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjoni moghtija hawn fuq u ghal dawk li ser isegwu, l-intimat Peter Azzopardi f'ismu proprju*

m'huwiex il-legittimu kuntradittur in kwantu ma tezisti ebda relazzjoni guridika mas-socjeta' assiguratrici.

3. *Illi, minghajr pregudizzju ghall-eccezzjoni t'hawn fuq u ghall-eccezzjonijiet li ser isegwu, it-talbiet attrici huma infondati u insostenibbli fil-fatt u fid-dritt u dan peress illi*

(i) Id-decizjoni citata mis-socjeta' rikorrenti fir-rikors guramentat ma taghmel ebda stat fil-konfront tal-esponenti u dan in kwantu ebda wiehed minnhom ma kien parti fiha.

(ii) Is-socjeta' assiguratrici rikorrenti ma kenitx tenuta skond il-ligi li thallas l-ammont reklamati minnha u dan ghar-ragunijiet li ser jirrizultaw matul it-trattazzjoni tal-kawza u ghaldaqstant ma jezisti ebda dritt ta' kumpens fil-konfront tal-esponenti jew ebda wiehed minnhom

(iii) M'huwa ravvizabbli ebda nuqqas daparti ta' ebda wiehed mill-esponenti li jirrendihom responsabbli ghall-hlas reklamati mis-socjeta' rikorrenti.

4. *Illi, minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet moghtija hawn esponenti m' ghandhom jaghtu xejn lis-socjeta' assiguratrici.*

5. *Salv eccezzjonijiet ulterjuri."*

Rat id-dikjarazzjoni ta' Peter Azzopardi f'ismu proprju u ghan-nom tas-socjeta' Canadian Brothers Limited tas-6 t'Ottubru 2008 (a fol. 53);

Rat id-digriet ta' din il-Qorti kif diversament preseduta tad-9 ta' Gunju 2011 fejn irrevokat l-inkarigu tal-Assistent Gudizzjarju Dr. Michael Camilleri u innominat bhala Perit Legali lil Dr. Alessandro Lia;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tas-socjeta' Middlesea Insurance plc [C-5553] tat-23 ta' Jannar 2013 (a fol. 151 et seq.);

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet finali tal-intimat Carmelo Azzopardi tal-25 ta' Frar 2013 (a fol. 165 et seq.);

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' Peter Azzopardi f'ismu proprju u ghan-nom tas-socjeta' Canadian Brothers Limited (C168) (a fol. 170 et seq.);

Rat ir-relazzjoni tal-Perit Legali Dr. Alessandro Lia prezentat fit-3 ta' Lulju 2014, u mahluf fil-11 ta' Settembru 2014 (a fol. 197 et seq.);

Rat in-nota ta' kritika tas-socjeta' Middlesea Insurance p.l.c. tat-30 ta' Dicembru 2014 ghar-rapport ipprezentat mill-Perit Legali Dr. Alessandro Lia (a fol. 338 et seq.);

Rat in-nota ta' kritika responsiva tal-konvenut Peter Azzopardi f'ismu proprju u ghan-nom tas-socjeta' Canadian Brothers Limited tal-11 ta' Mejju 2015, ghan-nota ta' kritika tas-socjeta' attrici (a fol. 353 et seq.);

Rat id-dokumenti u l-atti kollha tal-kawza;

Semghet it-trattazzjoni tal-partijiet;

Ikkonsidrat:

Mill-provi prodotti mill-partijiet jirrizulta illi fis-7 ta' Mejju 2001 s-socjeta' attrici kkonkludiet polza t'assicurazzjoni Nru 36005637009 *Third Party only* fuq il-vetturi kollha registrati f'isem Canadian Brothers Limited- karoZZi registrati "*For Resale*".

Din il-Polza kienet operattiva mis-7 ta' Mejju sa 31 ta' Dicembru tas-sena 2001 u kienet tikkontieni kondizzjoni li l-vetturi registrati jinsaqu fi *Test Drive* mit-Tnejn sal-Gimgha mis-7:00am sa inzul ix-xemx u jkollhom il-pjanci TR-47 (Vide Dok JB1 a fol. 17) u xhieda a fol. 71 u 72 u 81 ta' Brian Farrugia mill-ADT.

Fil-24 ta' Lulju 2001 fl-10:30pm sehh incident stradali li fih kienet involuta vettura KBA 565, wahda mill-vetturi ta' Peter Azzopardi nomine li kienet registrata "For Resale"- Vide Dok LA 1) Din il-vettura kienet qed tigi misjuqa mill-intimat Carmelo Azzopardi.

Fil-proceduri fl-ismijiet John Mizzi et vs Carmelo Azzopardi, **l-intimat Carmelo Azzopardi instab unikament responsabbli ghall-incident – Vide Dok. AA sentenza tas-16 Dicembru 2004 per Onor. Imhalef Tonio Mallia a fol. 73 et seq tal-process.** Din is-sentenza hija wahda finali minhabba li l-appell gie dezert fit-23 ta' Frar 2010 – Vide xhieda Dr. Alexia Aquilina a fol. 71.

Is-socjeta attrici hallset lil-vittmi tal-incident – cioe' lil John Mizzi u l-familja tieghu s-somma ta' €54,331.01 l-4 ta' Gunju 2008 kif kienet skond is-socjeta' attrici, obbligata li taghmel ai termini tal-Artikoli 10 tal-Kapitolu 104.

Is-socjeta' attrici tikkontendi li galadarba jirrizulta ksur tal-kundizzjonijiet tal-Polza, hija ghandha d-dritt ta' rivalsa kontra l-konvenuti *in solidum* ghad-danni subiti.

In kwantu ghall konkluzjonijiet tal-perit legali, l-Qorti taghmel referenza ghall-insenjament ta' dawn il-Qrati:

“kif pacifikament assodat f'bosta decizjonijiet il-konkluzjonijiet peritali huma bhal materjali istruttorji ohrajn kontrolabbli mill-gudikant, tant li kif jinghad fl-Artikoli 681, Kapitolu 12, il-Qorti mhux marbuta li taccetta dawn il-konkluzjonijiet kontra l-konvinzjoni taghha nfisha . Gie deciz, izda, illi “dan ma jfissirx pero' illi l-Qorti tista' taghmlu b'mod legger jew kapriccjuz. Il-konvinzjoni kuntrarja taghha kellha tkun ben fid-dubbju dik l-opinjoni teknika lilha sottomessa b'ragunijiet li ma ghandhomx ikunu privi mill-konsiderazzjonijiet ta' l-aspett tekniku tal-materja taht ezami” (“Philip Grima -vs-Carmelo Mamo et nomine”,

Appell 29 ta' Mejju 1998). "Jigifieri l-Qorti ma tistax tinjora r-relazzjoni peritali sakemm ma tkunx konvinta li l-konkluzjoni ta' tali relazzjoni ma kienitx gusta u korretta. Din il-konvinzjoni pero' kellha tkun wahda motivata minn gudizzju ben informat, anke fejn mehtieg mil-lat tekniku." ("Anthony Cauchi -vs- Carmel sive Charles Mercieca." Appell 6 t'Ottubru 1999; "John Saliba -vs-Joseph Farrugia", Appell, 19 ta' Novembru 2001);"

Il-Qorti rat u ezaminat r-relazzjoni tal-Perit Legali u tikkondividiex mal-konkluzjonijiet tieghu, stante li ma taqbilx mal-applikazzjoni tal-ligi ghal fatti stabbiliti.

Ikkonsidrat:

Peter Azzopardi proprio et nomine ssoleva l-ecezzjoni ta' preskrizzjoni ai termini tal-Artikolu 2156 (f) tal-Kapitolu 16 – cioe preskrizzjoni ta' hames snin. Huwa kkontenda li z-zmien jibda jiddekorri mill-jum li fih l-azzjoni tkun tista' tigi ezaminata – Vide John Grech vs Ivan Mifsud per Onor Imhallel Joseph R. Micallef deciza fl-1 t'April 2003.

Il-Qorti rat u ezaminat dak sollevat fin-nota ta' sottomissjonijiet mill-intimat Peter Azzopardi a fol. 325 u taghraf illi skond l-insenjament moghti fis-sentenza **Hugh P**

Zammit noe vs John Mifsud:

"Id-dritt tal-attur naxxenti mill-Artikolu 12 tal-Kapitolu 104 (Cioe' d-dritt ta' rivalsa da parti tal-assiguratrici koncernat kontra l-assiguratur tieghu f'kas ta' ksur tal-kundizzjonijiet tal-Polza t'assigurazzjoni) jitwield mal-mument illi jsir il-pagament lil-terz konsegwenti l-ottenniment ta' sentenza u mhux qabel. Ghalhekk d-dritt tal-attur qatt ma jista' jigi marbut ghal-fini ta' preskrizzjoni mad-data tal-incident."

Ghaldaqstant il-Qorti tichad l-eccezzjoni ta' preskrizzjoni.

Il-Qorti tghaddi biex tezamina l-kwistjoni dwar jekk Peter Azzopardi **f'ismu proprju** huwiex il-legittimu kontradittur f'din il-kawza.

Il-Qorti tqis li Peter Azzopardi jiffigura **biss**, mill-fatti li johorgu mil-kaz in ezami, bhala rapprezentant ta' Canadian Brothers Limited. Mid-dokumenti ezebiti mis-socjeta' attrici, Dokument "JB1" anness mal-affidavit ta' John Bonnici a fol. 17 (u cioe' ic-certifikat tal-polza), huwa indikat biss Peter Azzopardi obo Canadian Brothers Ltd. Di piu' d-dokument ta' registrazzjoni tal-vettura jindika li s-sid registrat hija s-socjeta' Canadian Brothers Limited (ara Dokument "JB5" a fol. 111).

In fatti John Bonnici, fix-xhieda tieghu jishaq li ma jafx ghalfejn il-kawza giet intavolata wkoll kontra Peter Azzopardi f'ismu proprju.

Xejn mix-xhieda prodotta f'din il-kawza ma jindika illi hemm rabta ta' relazzjoni personali guridika bejn Peter Azzopardi u s-socjeta' attrici.

Ghaldaqstant, il-Qorti tilqa' t-tieni eccezzjoni tal-konvenut Peter Azzopardi, f'ismu proprju, u taghraf li ghandu jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju.

Il-Qorti tghaddi biex tezamina it-tielet eccezzjoni mressqa mil-intimat Peter Azzopardi ghan-nom Canadian Brothers Limited. Il-Polza meritu tar-rikors li nharget lil Peter Azzopardi kienet **tkopri l-vetturi kollha registrati for Re Sale ghan-nom ta' Canadian Brothers Limited.**

Din il-polza harget mil-kundizzjonijiet segwenti:

1. Illi l-vetturi jinsaqu bejn t-Tnejn u l-gimgha;
2. Bejn 7:00am sa inzul ix-xemx

Apparti dana kollu Avviz Legali 128/1994 (vigenti fid-data meta sehh l-incident) kien jesigi li vetturi Trial Run setghu jinsaqu :

1. Meta il-pjanca trid tkun esposta fuq wara u quddiem tal-vettura;
2. Meta jnsaqu ghal *Test Drive*;
3. Meta jkun prezenti il-persuna li favur tieghu jkunu nhargu il-pjanci ta' *Trial Run*.

Kif jidher mix-xhieda tal-intimat Peter Azzopardi a fol. 142 kif ukoll ta' Carmelo Azzopardi fl-affidavit tieghu a fol. 221 u l-kontro-ezami tieghu a fol. 108 jirrizulta ampjament illi z-zewg intimati kienu konsapevoli ta' dawn il-kondizzjonijiet.

Eppure jirrizulta pprovat sal-grad rikjest fil-kamp Civili u cioe fuq il-preponderanza tal-provi illi Carmelo Azzopardi kien qieghed, fil-mument tal-incident awtomobilistiku, jsuq il-vettura **minghajr** rapprezentant tas-socjeta' Canadian Brothers –Daqshekk iehor hu pprovat illi l-vettura kienet qeghda tinstaq ghall-uzu personali ta' Carmelo Azzopardi u mhux ghal *Test Drive*.

In oltre il-vettura kienet qed tinstaq **minghajr** pjanci ta' *Trial Run* – Vide affidavit ta' Carmelo Azzopardi, a fol. 221 u kontro-ezami tieghu a fol. 223, li jishaq li l-pjanci baqghu dejjem fil-pussess ta' Peter Azzopardi (fatt ammess mill-istess Peter Azzopardi a fol 214) u fil-hin ta' 10:30pm.

Dan jistabilixxi illi l-vettura kienet qed tinstaq bi ksur tal-kundizzjonijiet tal-polza.

In effett mill-provi johrog car illi ghalkemm Peter Azzopardi jsostni li l-obbligi tieghu gew sodisfatti malli informa lil Carmelo Azzopardi li ma kienx hemm koperta' assicurativa u li bhala regola generali ma kienx jippermetti l-vetturi tieghu jnsaqu bi pjanci ta' *Trial Run* jew li jittiehdu l-vetturi minghajr kopertura assicurativa f'isimhom tant illi fin-nuqqas, kien jwassalhom il-vettura hu personalment, il-konvenut Carmelo Azzopardi sostna li hu kien gabar il-vettura mix-*showroom* ta' Peter Azzopardi u li l-istess Peter Azzopardi kien jaf li Carmelo Azzopardi ma kellux flus biex johrog polza t'assicurazzjoni – vide xhieda a fol 222 tal-kontro-ezami ta' Carmelo Azzopardi.

Illi l-provi juru illi t-trasferiment tal-vettura sar **in segwitu** tal-incident- cioe' fis-**27 ta' Lulju 2001** kif del resto saret il-polza t'assigurazzjoni fil-**25 ta' Lulju 2001** – Vide xhieda ta' Brian Farrugia a fol. 252 u 253 u Dok. LA3 a fol. 256 et seq.

Minn dana kollu jirrizulta illi Peter Azzopardi nomine naqas illi jassigura illi l-kondizzjonijiet tal-polza mahruġa favur tiegħu tigi osservata skond il-ligi meta ppermetta lil Carmelo Azzopardi jiehu l-vettura mingħajr pjanci, mingħajr kopertura biex tinsaq oltre s-sieghat stipulati. Ghaldaqstant ma jistghax jingħad kif ppretenda Peter Azzopardi nomine illi m'hu ravvizabbli ebda nuqqas da parti tiegħu li jirrendih responsabbli għal hlas reklama.

Ghaldaqtant il-Qorti tichad l-eccezzjoni numru 3(iii).

Il-Qorti tghaddi biex tezamina l-eccezzjoni numru 3(i) fis-sens li s-socjeta' attrici ma kientx tenuta skond il-ligi li thallas l-ammont reklamat.

Din il-Qorti tifhem illi s-sentenza Dok AA a fol. 74 sa 79 sabet illi **“r-responsabilita' tal-incident ghandha tkun tal-konvenut u tiegħu biss”**- Vide fol. 76 u dik il-Qorti illikwidat dan f'ammont ta' **Lm18,950** ekwivalenti **ghal €44,941. 63**. Is-socjeta attrici tikkontendi illi bhala assiguratrici hija kellha l-obbligu skond il-ligi li thallas litterz skond s-sentenza fuq citata u skond d-dettami tal-Artikolu 12(1) tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta.

Dan l-Artikolu 12(1) tal-Kapitolu 104 jistipola:

“12. (1) Meta ċertifikat ta' assigurarazzjoni jiġi mahruġ taħt l-artikolu 4(4) lill-persuna li tkun hadet il-polza, dak li fil-polza jkun qieghed biex jirrestringi l-assigurarazzjoni tal-persuna assigurata minn dik il-polza b'riferenza għal dawn il-hwejjeġ li ġejjin:

- (a) il-kondizzjoni tal-persuna li ssuq il-vettura; jew*
- (b) il-kondizzjoni tal-vettura; jew*
- (c) in-numru tal-persuni li l-vettura tghabbi; jew*

- (d) il-piż jew il-karatteristiċi fiżiċi tal-merkanzija li l-vettura tghabbi; jew*
- (e) il-hinijiet li fihom jew l-area li fiha l-vettura hija wżata; jew*
- (f) il-forza (tal-makna) u l-valur tal-vettura; jew*
- (g) li l-vettura jkollha apparati partikolari; jew*
- (h) li l-vettura jkollha mezzi speċjali ta' identifikazzjoni barra mill-mezzi ta' identifikazzjoni li huma meħtieġa mill-liġijiet jew taħt il-liġijiet li jkunu jseħhu; jew*
- (i) il-kulur tal-vettura; jew*
- (j) l-età ta' min ikun qed isuq il-vettura, m'ghandu ebda effett dwar dawk ir-responsabbiltajiet li ghandhom ikunu koperti mill-polza taħt l-artikolu 4(1):*

Iżda xejn f'dan is-subartikolu ma jobbliga assigurat awtorizzat li jhallas somma minhabba r-responsabbiltà ta' persuna għal haġ'ohra hlief biex tiġi sodisfatta, f'kollox jew f'parti, dik irresponsabbiltà, u kull somma mhallsa mill-assigurat awtorizzat biex tiġi sodisfatta, f'kollox jew f'parti, ir-responsabbiltà ta' persuna koperta bil-polza, bis-saħħa biss ta' dan is-subartikolu, tista' minnu tittiehed lura minghand dik il-persuna."(Enfasi ta' din il-Qorti)

Issa skond il-gurisprudenza kostanti tagħna, gie espressament ritenut illi l-azzjoni għal reimbors tal-ammont mhallas lil terz hija eżekutabbli mhux biss kontra x-xufier izda kontra il-policy holder, f'dan il-kaz (Peter Azzopardi nomine) li jonqos illi jezigi illi l-kondizzjoni tal-polza jkunu osservati skruplozament. In fatti l-Qorti tal-Appell reteniet:

“L-azzjoni attrici hija bazata fuq inadempjenza kontrattwali in kwantu l-assigurat, cioe` l-appellant, naqas li josserva l-obbligi imposti fuqu bhala kundizzjoni tal-hrug tal-polza ta' assigurazzjoni in kwistjoni. Dan in-nuqqas jidderiva mill-fatt li l-appellant ippermetta lil huh, cioe` lill-imsemmi George Mifsud, isuq il-vettura assigurata mis-socjeta` attrici meta dan

George Mifsud ma kellux l-eta` rikjesta fl-istess polza u b'hekk meta sar l-incident awtomobilistiku in kwistjoni, il-polza ta' l-assigurazzjoni ma kienitx tkoprih. Kif sewwa qalet l-ewwel Qorti fil-kaz in ezami, il-konvenut John Mifsud, bhala proprjetarju u assigurat, assumu l-obbligu li ma jhallix lil huh George jsuq il-vettura tieghu qabel ma dan jaghlaq il-wiehed u ghoxrin (21) sena. Irrizulta li l-appellant naqas josserva dan l-obbligu, u ghalhekk sar responsabbli ghar-rizarciment ta' dawk il-flejjes kollha li s-socjeta` assiguratrici appellata kienet obbligata li thallas lit-terza persuna msemmija fl-incident awtomobilistiku, kollox ai termini ta' l-Artikolu 10 tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta."

Vide sentenza fl-ismijiet **Hugh P. Zammit pro et nomine vs John Mifsud et** deciza fl-1 t'April 2005 Appell Civili; **Middlesea Insurance plc noe vs Mourad Ben Salem** deciza fit-28 ta'Frar 2008 per **Onor Imhallel R Pace**

Il-Qorti tghaddi biex tezamina l-eccezzjoni numru 3(i) tal-konvenut Peter Azzopardi nomine fis-sens illi s-sentenza Dok. AA ma tikkostitwiex stat fil-konfront ta' Peter Azzopardi nomine u li, ergo, huwa ma jistghax jigi obligat jhallas l-ammont pretiz mis-socjeta' attrici.

Din il-Qorti taghraf illi l-Qorti tal-Appell fis-sentenza **Hugh P. Zammit noe et vs John Mifsud et** Ibid taghti l-insenjament mehtieg:

"Ghalkemm huwa veru li din il-kawza ma kienitx tigi fis-sehh li kieku ma sehhx l-incident awtomobilistiku in kwistjoni, madankollu wiehed ghandu jiddistingwi bejn id-diversi relazzjonijiet li nholqu bhala rizultat ta' l-istess incident awtomobilistiku..."

“...Fl-ewwel lok hemm ir-relazzjoni bejn George Mifsud u Emanuel Cardona, relazzjoni li hija bazata fuq htija akwiljana jew delittwali. Fit-tieni lok hemm ir-relazzjoni bejn Cardona u s-socjeta` appellata, liema relazzjoni tohrog ex lege, cioe` tohrog mill-Artikolu 10 ta’ l-imsemmi Kap. 104 tal-Ligijiet ta’ Malta. Fit-tielet lok, imbaghad, hemm ir-relazzjoni li qeghda tigi ezaminata f’din il-kawza, cioe` r-relazzjoni bejn is-socjeta` assiguratrici appellata u l-assigurat taghha, cioe` l-appellanti, liema relazzjoni hi evidentement bazata fuq inadempjenza kontrattwali da parti ta’ l-istess appellanti. Konsegwentement ghalkemm huwa veru li d-danni fl-incident awtomobilistiku in kwistjoni ma ikkawzathomx l-appellanti, pero` xorta wahda huma danni sofferti mis-socjeta` appellata minhabba li huwa naqas li josserva skrupolozament l-obbligi tieghu naxxenti mill-kuntratt ta’ assigurazzjoni bejnu u bejn is-socjeta` appellata.”

Fuq l-iskorta tal-gurisprudenza tal-istess Qorti tal-Appell, din l-Qorti tichad l-eccezzjoni numru 3(i) tal-konvenut Peter Azzopardi nomine.

Ghar-rigward tal-intimat Carmelo Azzopardi, ghandu jinghad fl-ewwel lok illi huwa naqas illi jintavola risposta guramentata u **baqa’ kontumaci**. Di piu’ s-sentenza Dok. AA a fol. 77 et seq hija *an indictment* ta’ sewqan pessimu, sewqan taht influwenza ta’ xorb, sewqan bi *speed* eccessiv bi ksur ta’ *lane discipline* in effett sensiela ta’ nuqqasijiet serji fis-sewqan tal-istess Carmelo Azzopardi. Lanqas m’hu attendibbli dak sottomess fin-nota ta’ sottomissjonijiet tieghu li Peter Azzopardi li ma qallux li l-karozza ma kienitx inxurjata. Dan ‘l ghaliex fl-istess nifs Carmelo Azzopardi jghid li ma kellux flus ghall polza tal-assikurazzjoni u dana jippresupponi sitwazzjoni fejn Peter Azzopardi wittbu propju fuq l-polza tal-assikurazzjoni.

Di piu’ jirrizulta pprovat f’dawn il-proceduri, illi Carmelo Azzopardi saq il-vettura KBA 565 bi ksur tal-kondizzjonijiet tal-polza t’assigurazzjoni u cioe’ fl-assenza ta’ rapprezentant tas-socjeta’ intimata, fil-hinijiet eskusivi mill-polza (fil-10:30pm) ghal skopijiet personali mhux ghal *test drive*.

Ghaldaqstant d-dettami tal-Artikolu 12(1) tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta huma ugwalment applikabbli ghalih.

Il-Qorti tghaddi biex tezamina l-eccezzjoni tal-intimat nomine Peter Azzopardi numru 3(ii) fis-sens li s-socjeta' attrici ma kienitx tenuta skond il-ligi thallas l-ammont reklamat minnha (Vide risposta guramentata a fol. 51)

Bir-rispett il-Qorti tqis illi din l-eccezzjoni hija insostenibbli.

L-Artikolu 10 tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta

“Jekk, wara li jkun inhareg certifikat ta' assigurazzjoni taht l-artikolu 4(4) tal-artikolu 4 lill-persuna li tkun hadet il-polza, tigi moghtija sentenza kontra persuna assigurata bil-polza, dwar responsabbilita' li ghandha tkun koperta minn polza taht l-artikolu 4 (1) (meta hija responsabbilita' koperta bil-kondizzjonijiet tal-polza), f'dan il-kaz, ghad illi l-assigurator awtorizzat ikun jista' jannulla jew ihassar, jew ikun annulla jew hassar il-polza, huwa ghandu, bla hsara tad-disposizzjonijiet ta' dan l-artikolu ihallas lill-persuni li favur taghhom tkun inghatat is-sentenza, kull somma ta' flus li ghandha tithallas bis-sahha ta' dik is-sentenza dwar ir-responsabbilita' fuq imsemmija, kompriz l-ammont li jmiss jithallas ghal spejjez u ghal imghaxijiet fuq dik is-somma u dik is-sentenza wara jumejn li tigi notifikata lill-assigurator b'att gudizzjarju ghandha tikkostitwixxi titolu esekuttiv kontra dak l-assigurator ghall-finijiet kollha tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili u tista' tigi enforzata kontra tieghu.”

Fi kliem iehor gialadarba hemm polza t'assigurazzjoni, gialadarba hemm sentenza li tikkwantifika danni naxxenti mill-uzu tal-vettura assigurata, s-socjeta' assikuratrici responsabbli ghal tali polza, hija tenuta skond il-ligi, thallas lit-terz danneggjat-

minkejja kwalunkwe vjolazzjoni tal-kundizzjonijiet tal-polza nnifisha. Dan qiegħed jingħad ‘l għaliex l-Artikolu 12 tal-Kapitolu 104 jipprojbixxi limitazzjonijiet ta’ kopertura kontra terz dannegġjat. Huwa magħruf illi l-hlas jsir mingħajr pregudizzju għad-dritt ta’ rivalza tas-socjeta’ assikuratrici kontra l-assikurat tagħha.

Il-Qorti tqis illi il-kaz in ezami mhuwiex kaz li għalih japplikaw l-eccezzjonijiet kontemplati fl-Artikolu 10(2) jew (3) tal-Kapitolu 104 – Vide **Elmo Insurance Limited vs Mark Caruana** et deciza mill **Onor Imħallef A Ellul fl-20 ta’ Marzu 2007**.

Lanqas ma huwa sostenibbli l-argument li sikkome kien hemm ftehim informali ta’ trasferiment bejn il-konvenuti, ergo il-polza tigi invalidata. In fatti fis-sentenza fl-ismijiet **Elmo Insurance Limited vs Mark Caruana** Ibid gie ritenut:

“... f’kaz tal-bejgh ta’ vettura u għall-finijiet tal-Kap. 104, m’hemmx provvediment li jgħid li l-bejgh ta’ vettura mill-assikurat lil haddiehor isarraf f’terminazzjoni ipso jure tal-kuntratt ta’ assigurazzjoni”.

Din il-Qorti rat u ezaminat dak sollevat fin-nota ta’ sottomissjonijiet dwar l-allegat nuqqas da parti tas-socjeta’ attrici li tinforma lill-intimat Peter Azzopardi nomine u il-konsegwenti allegat ksur tal-*uberima fidae*, din il-Qorti tagħraf illi l-Artikolu 15 tal-Kapitolu 104 japplika f’cirkostanzi fejn l-assikurat jkun naqas li jirregistra *claim* dwar l-incident illi jkun kopert mill-polza.

Il-Qorti tqis illi għandha tagħmel referenza għas-sentenza ta’ Fogg Insurance Agencies Limited noe et vs **Joseph Aquilina et Appell Civili** deciz fl-14 ta’ Frar 2014 fejn gie ritenut:

“M’hemmx dubju li kienet ir-responsabilita` tal-appellant li jara illi c-cwieviet tal-vettura ma jigux f’idejn xi hadd li ma kienx kopert mill-assigurazzjoni fil-kaz li jsuq il-vettura in kwestjoni. Il-konvenut appellant kien obbligat illi jara u jissorvelja li l-vettura ma tigix misjuqa minn persuna li ma

kinitx koperta bl-assigurazzjoni. Il-fatt per se illi effettivament il-konvenuta kienet qed issuq il-vettura hu indikattiv illi l-appellant ma hax il-prekawzjonijiet mehtiega f'dan ir-rigward..."

"...Versu l-assiguraturi, hi wkoll responsabbli l-konvenuta appellata u dan flimkien mal-konvenut appellant. Dan johrog mill-fatt illi ghalkemm ma kinitx koperta mill-polza, xorta wahda kienet qed issuq il-vettura involuta fl-incident u kien tort taghha li gew kagunati d-danni in kwestjoni. Il-fatt illi l-polza ma kinitx tkopri appuntu lill-appellata Aquilina ma jbiddel xejn kwantu ghar-relazzjoni guridika bejn l-assiguraturi u l-istess appellata. Hawnhekk hemm tali relazzjoni guridika in vista li kienet l-istess konvenuta appellata illi kkawzat id-dannu in kwestjoni u li ghalih ghamlet tajjeb is-socjeta` assicuratrici. Hu ghalhekk illi... l-Qorti qed taqbel mas-sottomissjoni tas-socjeta` assicuratrici li l-appellata Aquilina hija responsabbli lejn l-istess assicuraturi u b'hekk hi wkoll ghandha tigi kkundannata in solidum mal-appellant Joseph Aquilina biex thallas lura l-ammonti sborsati mill-assiguraturi bhala danni sofferti mit-terzi.

"Tirrizulta wkoll ir-responsabilita` solidali bejn it-titolari tal-polza u s-sewwieq tal-vettura cioe` bejn iz-zewg persuni li minhabba l-agir tagghom gew miksura l-kundizzjonijiet tal-istess polza u konsegwentement ikkawzaw danni lill-assicuraturi. Inoltre l-kuntratt ta' assicurazzjoni hu essenzjalment ta' natura kummercjali u ghalhekk tiskatta s-solidarjeta`". (Enfasi ta' din il-Qorti)

Ghaldaqstant r-responsabilita ghal refuzjoni tal-ammont ta' €54,331.01 hija **in solidum** bejn Peter Azzopardi nomine u Carmelo Azzopardi.

Ghal dawn il-motivi l-Qorti tilqa' t-tieni eccezzjoni ta' Peter Azzopardi **f'ismu proprju** u tilliberah mill-osservanza tal-gudizzju; Tichad l-eccezzjonijiet l-ohra ta' Peter Azzopardi ghan-nom ta' Canadian Brothers Limited; Tilqa' t-talbiet attrici u tikundanna l-intimat Peter Azzopardi nomine u Carmelo Azzopardi **in solidum** jirrifondu lis-socjeta' attrici s-somma ta' erbgħa u hamsin elf, tlett mija, wiehed u tletin Ewro u centezmu (€54,331.01) liema ammont gie mhallas mis-socjeta' attrici lil John u Mary Rose konjugi Mizzi u binthom Amanda Mizzi.

Bl-ispejjez kif mitluba kontra Peter Azzopardi nomine u Carmelo Azzopardi.

Moqrija.

Mhallef Jacqueline Padovani Grima LL.D. LL.M. (IMLI)

Lorraine Dalli

Deputat Registratur